

Вработените во градинките, образованието, науката почнаа штрајк откако нивниот синдикат не ги прифати владините аргументи дека поради светската економска криза исполнувањето на барањата треба да се одложи до 2010 година.

Повикувајќи се на законите за основно и за средно образование, Владата предупредува дека воспитно-образовната работа не смее да се прекинува, освен за вонредни состојби. Во спротивно ќе има санкции и разрешување на директори.

Ова се податоци со кои располагаваме до печатењето на овој број на неделникот.

Пишува:
Милева ЛАЗОВА

По неуспешните преговори со Владата за исполнување на нивните барања Советот на СОНК одлучи вработените во градинките, во основното, средното и во високото образование, во науката и културата да стапат во генерален штрајк. Според најавите, вработените требаше да бидат на своите работни места, да ги прифатат децата и учениците без образовно-воспитната функција. Но, генералниот штрајк организиран од СОНК се претвори во вербална војна со манипулации, што отвори дилеми кај наставниците, родителите и кај децата дали воопшто ќе има настава. Некои директори ги повикуваа децата на училиште, синдикалците и наставниците беа децидни дека штрајкот продолжува, а Министерството за образование и наука излезе со апел наставата да продолжи. Не изостанаа ниту меѓупартиските обвинувања од власта и од опозицијата за организирање и за поддршка на штрајкот. Значи, стартот на штрајкот резултираше со хаос и безредие, како во образовните институции, така и меѓу "завојувачите" страни - СОНК, Влада, Министерство за образование и наука.

Не водејќи сметка за децата-ученици, како и за родителите кои уште првиот ден од штрајкот не знаеја што да прават со децата - дали да ги носат на училиште или да ги остават дома, СОНК и Министерството почнаа со препукувања, обвинувања и притисоци.

Според Дојчин Цветановски, претседател на СОНК, силината на притисоците,

ГЕНЕРАЛЕН ШТРАЈК...

ПРВИОТ ЧОВЕК НА СОНК, ДОЈЧИН ЦВЕТАНОВСКИ

ВЕРБАЛНА ВОЈ

главно, беше зајакната врз вработените во образованието, оние кои се вработени на определено време во основните, средните училишта и во градинките. Цветановски истакна дека на вториот ден од штрајкот зголемен притисок се вршел и врз наставниците на паралелки кои имаат помал број ученици од стандардниот. Тој тврдеше дека имало закани тие паралелки да се укинат доколку не се прекине штрајкот, а тие наставници ќе останат без работа. Најголем број притисоци доаѓале од директорите на училиштата и од градоначалниците на општините. За индициите дека притисоците на директорите, главно, се од општините во кои градоначалниците се од владеејќата ВМРО-ДПМНЕ и оти штрајкот добива партиски предзнак, Цветановски беше неодреден.

"Не би сакал ни да помислам дека овде се вмешани политички прсти иако според податоците кои ги имаме изгледа дека училиштата кои работат се во општини чии градоначалници се од актуелната власт. Се надевам дека политиката стои на страна, но кога ќе имаме докази, ќе излеземе со такво тврдење", истакна тој.

Цветановски изрази надеж дека мотивите не се од тој карактер, но додаде дека "очигледно целта не е да се прекине штрајкот, туку да се разбие СОНК"!

Тој и понатаму тврди дека се обиделе проблемот да го решат на најдемократски начин, со преговори, кои пропаднале, така што Синдикатот решил да го примени порадикалниот начин на демократија, штрајк. Од СОНК најавуваат дека ќе го радикализираат штрајкот ако Владата не ги сфати сериозно.

Се огласи и Министерството за образование и наука, односно министерот Перо Стојановски, кој неколку пати потенцираше дека штрајкот е легитимно право и ако е организиран според Законот, ќе се согласат да се одржи. Но, ако само се спречува наставата, како што смета тој, штрајкот нема никаква легитимност. Министерот истакна дека МОН имало средби со Цветановски и за најголем дел од барањата се согласиле. Но, барањето за зголемување на платите, поради

ШТО БАРА СОНК?

СОНК бара најдоцна до крајот на годинава да бидат потпишани колективните договори за дејноста згрижување и воспитание на деца, за високо образование, за наука, измените и дополнувањата на колективниот договор за култура, и сите да се применуваат од 1.1.2009 г. Надоместокот за храна да се исплатува во износ од 20 отсто од просечната плата на ниво на држава и да се применува од почетокот на 2009 г. а надоместокот за превоз да биде во висина на реалните трошоци на работникот, кои тој ги плаќа за одење до работното место и враќање дома. Во барањата на СОНК е и трансформацијата на договорите за работа на вработените во образованието, науката и културата на определено време, во договори на неопределено време. Штрајкот нема да престане ако промените не почнат да се применуваат од првиот ден од 2009 г.

светската финансиска криза, ќе може да го прифатат само од 2010 година.

"Им рековме дека потпишувањето на колективните договори не е проблем, туку фискалната имплементација на договорот, бидејќи таа не може да биде вметната во Буџетот за 2009 година", објасни министерот Стојановски.

Претставниците на културните институции во земјата, како одговор на првиот човек на СОНК, Дојчин Цветановски, работат без пречки. Директорите на сите музичко-сценски институции, како и дел од останатите се задоволни од платите. Тие го посочија фактот дека во овој сегмент на културно живеење, надоместоките за нивната работа се зголемени

**МИНИСТЕРОТ
ЗА ОБРАЗОВАНИЕ,
ПЕРО СТОЈАНОВСКИ**

НА СО МАНИПУЛАЦИИ

И Владата упати апел до вработените во образованието, науката и културата да ја преиспитаат одлуката за штрајк, имајќи ги предвид општата економска состојба предизвикана од глобалната финансиска криза и досегашните и идните владини активности за подобрување на условите за работа во овие дејности.

Вицепремиерот Зоран Ставрски истакна дека Владата е подготвена да прифати корекција на платите во насока на бараното зголемување на надоместокот за храна и превоз, но од 2010 г.

Најавениот штрајк за повисок надоместок за храна и превоз и повиоки плати, како што нагласи Ставрски, се случува во услови на најголема економска криза во светот. Тој истакна дека и покрај тоа, со внатрешни заштеди во Буџетот, Владата ќе го исполни ветеното зголемување на платите во 2009 г. од 10 отсто за просветните и културните работници, како и сите други инвестиции во образованието во РМ. Во врска со најавениот штрајк Владата укажува дека согласно законите за основно и за средно образование, воспитно-образовната работа не смее да се прекинува во текот на наставната работа, освен за вонредни состојби, за што решава основачот, по претходна согласност од МОН. Државниот просветен инспекторат ќе го следи воспитно-образовниот процес за време на штрајк и во оние училишта каде што ќе се утврди прекин на воспитно-образовната работа во училиштата спротивно на Законот или, пак, не се оствари вкупниот број наставни денови, на училиштето ќе му се изрече глоба во износ од 3.000 евра поради непочитување на Законот, а и ќе се предложи поведување дисциплинска постапка против директорите и вработените кои постапуваат спротивно на Законот. Директорите на училиштата се одговорни за законитото работење во училиштата и нивна обврска е да ги спроведуваат законите.

Истовремено тој тврдеше дека никој не вршел притисок врз наставниците или директорите, но Законот ќе се спроведе, оние кои го прекршиле ќе бидат казнети. Тој повика учениците да одат на настава.

Уште првиот ден од штрајкот Стојановски и Цветановски излегоа со податоци, но - различни. Така, министерот

Стојановски тврдеше дека во повеќе од 30 отсто од средните и основните училишта наставата се одвива нормално, додека во останатиот дел е комбинирана или, пак, воопшто не се изведува.

Веднаш беше вклучен и Државниот просветен инспекторат, кој изнесе податоци дека во поголем дел од синдикалните организации во училиштата воопшто не постоеле записници за одржани состаноци за најавениот штрајк, наведувајќи дека имало притисоци од синдикалните работници штрајкот да се одржи.

За разлика од МОН, претседателот на СОНК, Цветановски, кажа дека генералниот штрајк во образованието се реализирал околу 97 отсто и дека исклучок се училиштата кои имале притисок од директори или градоначалници. Според Цветановски, најголем број училишта во

кои немало штрајк се тие во општините Горче Петров, помал дел во Карпош и во Гази Баба и уште во неколку други низ Македонија. Тој изјави дека во неколку училишта во Гостивар и во Кочани просветните инспектори барале списоци со имиња и презимиња и други податоци за вработените кои се во штрајк.

"Тоа е кршење на правото на вработените во оваа држава за слободно синдикално организирање и активности, вклучувајќи го и уставно загарантираното право за штрајк", рече Цветановски.

За клопчето да биде уште поплеткано директорите на некои основни и средни училишта веднаш свикаа средби со но-

винарите за да ги информираат дека не го поддржуваат штрајкот поради досегашните успеси на Владата во сферата на образованието и ги повикуваа децата да се вратат во клупите. Имаше и ситуации во една просторија директорите да уверуваат во своите аргументи, надвор во ходниците синдикалците да тврдат дека штрајкот се одвива нормално, а деца да нема никаде!

Други директори и вработени во основните училишта не се согласуваа со одлуката на СОНК за стапување во штрајк, при што велат дека со него ќе се изгуби драгоцено време од наставниот процес, дека дел од правата кои ги бара СОНК се решени, а за дел се водат преговори. Трети, пак, велеа дека не можат на своите вработени да им го скратат правото за штрајк, но забележуваат што организаторот СОНК не им доставил писмена одлука за почеток на штрајкот. Некои директори сметаат дека штрајкот требало да биде последен потег на СОНК, дека сè уште имало простор за преговори без да им се наштети на учениците. Тие апелираат до родителите да ги испраќаат децата на училиште.

Повиците од директорите децата да се вратат на настава и нивните притисоци врз наставниците, првиот човек на СОНК ги оцени како кршење на слободата на синдикално организирање и спроведување синдикални активности. "Неверојатно е тоа што се случува во државата. Тоа е без преседан во демократски земји. Досега СОНК имаше многу протести и штрајкови, но не се случило директорите да бидат вака организирани, да држат прес-конференции и да ги повикуваат децата на училиште. Ова е многу лош знак за тоа како ја остваруваат надлежноста како директори и за таквото однесување дефинитивно ќе трпат последици. Токму во образованието тоа открива друга приказна за тоа кој раководи со училиштата. За жал, последици ќе има и пошироко, за државата. Не знам како ова ќе им го објаснам на меѓународните синдикати", истакна Цветановски.

од 20 (за административниот дел) до 60 отсто (во уметничко-сценскиот). Како дополнителен плус за одлуката дека нема причина за штрајк е и фактот дека оваа Влада инвестира во културата, како во инфраструктурата, така и во елементарните потреби на повеќето културни институции во земјава. Наспроти ова, музеите ги затворија вратите!